

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Fakultet kierunkowy: Kanon i jego marginesy. Teoria queer i literatura polska		8.0.14063	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Historii Literatury Polskiej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Sztuka kreatywnego pisania	forma	stacjonarne
		moduł	wszystkie
		specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Bartosz Dąbrowski			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		2	
Ćw. audytoryjne		30 godzin - uczestniczenie w zajęciach;	
Sposób realizacji zajęć		10 godzin - samodzielna lektura;	
zajęcia w sali dydaktycznej		10 godzin - przygotowanie pracy zaliczeniowej.	
Liczba godzin		Razem: 50 godzin = 2 ECTS.	
Ćw. audytoryjne: 30 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2023/2024 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
fakultatywny (do wyboru)		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
<ul style="list-style-type: none"> - Analiza tekstów z dyskusją - Analiza zdarzeń krytycznych (przypadków) - Dyskusja - Praca w grupach - Wykład konwersatoryjny - Wykład z prezentacją multimedialną 		Sposób zaliczenia	
		Zaliczenie na ocenę	
		Formy zaliczenia	
		<ul style="list-style-type: none"> - wykonanie pracy zaliczeniowej - projekt lub prezentacja - wykonanie pracy zaliczeniowej - przeprowadzenie badań i prezentacja ich wyników 	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Student uzyskuje zaliczenie na ocenę na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> • aktywnego uczestnictwa w zajęciach (dyskusja) - 40%; • pracy zaliczeniowej - 60%. 	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	aktywny udział w zajęciach (dyskusja)	praca zaliczeniowa
	Wiedza	
K_W01	+	+
K_W03	+	+
K_W08	+	+
	Umiejętności	
K_U02	+	+
K_U05	+	+
K_U08	+	+
	Kompetencje społeczne	
K_K01	+	+
K_K03	+	+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Brak

B. Wymagania wstępne

Brak

Cele kształcenia

Celem przedmiotu jest zdobycie podstawowej wiedzy na temat podstawowych koncepcji antropologicznych i umiejętne stosowanie tej wiedzy w praktyce interpretacyjnej.

Treści programowe

Na zajęciach omawiać będą problematykę przecięcia wyobrażeń o płci i seksualności z kategorią narodu i wspólnoty etnicznej na wybranych przykładach literatury polskiej – od drugiej połowy XVII wieku do czasów współczesnych. Fakultet będzie próbą lektury kanonu literackiego z perspektywy teorii *queer*, przyjmując za punkt wyjścia spostrzeżenie George'a Mosse'a, mówiące o ścisłym związku reguł rządzących ekspresją seksualności oraz podziałem ról w rodzinie z konstrukcją pojęcia narodu. Wyobrażenia o płci i seksualności zajmują główne miejsce w ideologii narodowej i z tego powodu są istotnym spoiwem nacjonalistycznej wyobraźni. Kwestia seksualności tylko pozornie zdaje się mieć charakter marginalny – w istocie stanowi wypartą treść wyobrażeń narodowych. Problematykę relacji pomiędzy tymi obszarami będą przedstawiał na przykładzie następujących zagadnień:

1. Sarmackie continuum homospołeczne i jego ciągi dalsze
2. Romantyczne koncepcje przyjaźni i „kultura samotnych mężczyzn”
3. Relacje miłosne między kobietami w okresie powstania styczniowego
4. Fin de siècle – seksualni dysydenci i odkrycie „płci”
5. Liryka dwudziestolecie międzywojennego i formy sublimacji
6. Wczesne formy emancypacji i „nowoczesne” postaci homofobii
7. Wojna, ciało, męskość i „inna historia”
8. Pragnienie homoseksualne i czyściec polityki
9. Homoseksualna intymistyka
10. Wspólnota i bliźnia innego. „Solidarność” i późny PRL
11. Języki przełomu i transformacji.
12. Stylizacje. Queer i poezja późnej nowoczesności
13. Kamp
14. Wspólnota, płeć i seksualność w prozie późnej nowoczesności

Wykaz literatury

- B. W a r k o c k i, Skradziony list, czyli homoseksualność wobec kanonu, [w:] tegoż, Homo niewiadomo. Polska proza wobec odmienności, Warszawa 2007, s. 183-196.
- I. l w a s i ó w, Wokół pojęć: kanon, homoerotyzm, historia literatury, „Katedra” nr 1, 2001.
- W. Ś m e j a, Kanon i kanony, czyli jak rozumieć pojęcie „literatura homoseksualna”, [w:] „Teksty Drugie” 2008 nr ½, s. 96-116.
- A. S n e r g l, Mąż. Koncepcja płci w Nie-Boskiej komedii Zygmunta Krasińskiego, [w:] Ciało płeć gender..., s. 69-103.
- M. J a n i o n, Męska wspólnota i figura matki, [w:] Niesamowita Słowiańszczyzna. Fantazmaty literatury, Kraków 2007, s. 267-274.
- E. K o s o f s k y – S e d g w i c k, Męskie pragnienie homospołeczne i polityka seksualności, [w:] „Krytyka polityczna” nr 9/10 (jesień) 2005, s. 176-186.
- K. S z y m a n o w s k i, Szkic do mego Kaina, Symposion (fragment powieści Efebos) [w:] Pisma literackie, oprac. T. Chylińska, Kraków 1989.
- K. K ł o s i Ń s k i, Efebos. Karola Szymanowskiego próba symbolizacji homoseksualizmu, [w:] Eros. Dekonstrukcja. Polityka, Katowice 1999, s.

41-83.

- G. R i t z, Oktostychy. Wewnętrzne napięcie na Parnasie, Ambiwalencje Dionizosa, [w:] Jarosław Iwaszkiewicz. Pogranicza nowoczesności, przeł. A. Kopacki, Kraków 1999, s. 64-75.
- K ü h l, Ciało i jego maskowanie u Gombrowicza, „Teksty Drugie” 1996, nr , s. 59-68.
- G. R i t z, Język pożądania u Witolda Gombrowicza. Tożsamość seksualna a literatura, [w:] Nić w labiryncie..., s. 196-217.
- E. K o s o f s k y – S e d g w i c k, Gender Asymmetry and Erotic Triangles, [w:] Between Men. English Literature and Male Homosocial Desire, Columbia University Press, New York, 1985, s. 21-27.
- R. C i e ś l a k, Cieleśne gry wzrokowe. Estetyczne aspekty tematu homoerotycznego w poezji polskiej XX wieku, [w:] Krytyka feministyczna. Siostra teorii i historii literatury, pod red. G. Borkowskiej i L. Sikorskiej, Warszawa 2001, s. 316-327.
- T. K a l i ś c i a k, Odmienność jako katastrofa. Józef Czechowicz i homoseksualne kontinuum, [w:] Lektury płci. Polskie (kon)teksty, red. naukowa Mieczysław Dąbrowski, Warszawa 2008, s.165-180.
- G. R i t z, Iwaszkiewicz, Breza, Mach: Niewypowiadalne pożądanie a poetyka narracji, [w:] Nić w labiryncie pożądania. Gender i płęć w literaturze polskiej od romantyzmu do postmodernizmu, Warszawa 2002, s. 177-195.
- R. K o r o p e c k y j, Konstrukcja homoseksualizmu w Dzienniku Jana Lechońa (próba innej lektury), „Teksty Drugie” 1996, nr 4.
- T. T o m a s i k, Katolik, pisarz, poseł, homoseksualista. Jerzy Zawieyski (1902-1969); Kronikarz. Zygmunt Mycielski (1907-1987); Prototyp konserwatywnego homoseksualisty. Jan Lechoń (1899-1956), [w:] Homobiografie. Pisarki i pisarze polscy XIX i XX wieku, Warszawa 2008, s. 100-108, 124-136, 70-81.
- P. S o b o l c z y k, Hermetyczne pornografie Białoszewskiego, „Teksty Drugie” 2006 nr 6, s. 173.
- E. P ł o n o w s k a – Z i a r e k, Blizna cudzoziemca i barokowa fałda. Przynależność narodowa a homoseksualizm w Trans-Atlantyku Witolda Gombrowicza, [w:] Grymasy Gombrowicza, red. Ewa Płonowska-Ziarek, przekład Janusz Margański, Kraków 2001, s. 243-278.
- A. A m e n t a, Podwójna inność. Homoseksualność i cudzoziemskość jako figury transgresyjnego poszukiwania dialogu na przykładzie Rudolfa Mariana Pankowskiego, [w:] „Unigender” 1/2006 (2).
- A. M e d h u r s t, Kamp, przeł. P. Czaplński, [w:] Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Literacka XIII(XXXIII), Poznań 2006, s. 93-114.
- D. B e r g m a n, Kamp, przeł. Anna Mizerka, [w:] Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Literacka XIII(XXXIII), Poznań 2006, s.114-125.
- A. S e r a f i n, Krótki kurs historii campu, [w:] CAMPania. Zjawisko campu we współczesnej kulturze, pod red. Piotra Oczki, Warszawa 2008, s. 8-19.
- S. S o n t a g, Notatki o campie, przeł. W. Wertenstein, „Literatura na Świecie” 1979, nr 9.
- P. P i l a r s k i, Za-gay-enie, [w:] Lektury inności, pod red. Mieczysława Dąbrowskiego i Roberta Pruszyńskiego, Warszawa 2007, s. 252-262.
- R. C i e ś l a k, Mężczyzna w teatrze płciokulturowej. Poetycki paradygmat pożądania homoerotycznego. (Rzecz o wierszach Jacka Dehnela), [w:] Lektury płci..., s. 355-366.
- M. Ż ó ł k o ś, „Ktoś musi za nas to robić”. Tragizm homoseksualnego pożądania w Lubiewie Michała Witkowskiego, [w:] Księga Janion, oprac. Zbigniew Majchrowski i Stanisław Rosiek, Gdańsk 2006, s. 579-587.

Kierunkowe efekty uczenia się

K_W01; K_W03; K_W08
K_U02; K_U05; K_U08
K_K01; K_K03

Wiedza

Student zna i rozumie w stopniu zaawansowanym:

- wybrane zagadnienia dotyczące specyfiki przedmiotowej (fakty, obiekty, zjawiska) i metodologicznej (terminologia, teorie, metodologie) studiów *queer* w obszarze nauk humanistycznych, w ramach sztuki kreatywnego pisania (K_W01);
- najnowsze teorie i tendencje w humanistyce, szczególnie w obszarze studiów *queer* (K_W03);
- wybrane konteksty i uwarunkowania kulturowe – w tym społeczne, filozoficzne, etyczne, religijne, polityczne oraz prawne i ekonomiczne – historycznej i współczesnej polskiej literatury *queer* (K_W08).

Umiejętności

Student potrafi:

- wykorzystywać metody i teorie literaturoznawcze i kulturowe, szczególnie z obszaru studiów *queer*, do tworzenia interpretacji i ocen tekstów literackich i użytkowych (K_U02);
- krytycznie rozpoznawać i twórczo wykorzystywać we własnych tekstach i wypowiedziach formy, konwencje i strategie artystyczne kultury *queer*, szczególnie te wyróżniane przez współczesne literaturoznawstwo (K_U05);
- tworzyć merytoryczną argumentację w polemikach i debatach, wykorzystując m.in. dyskurs studiów *queer* (K_U08).

Kompetencje społeczne (postawy)

Student jest gotów do:

- oceny posiadanej wiedzy i umiejętności twórczych oraz wartości własnych tekstów artystycznych, krytycznych i użytkowych, posiłkując się m.in. ustaleniami współczesnych teorii *queerowych* (K_K01);
- aktywnego, samoświadomego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu

literackim, kulturalnym i społecznym w różnych rolach (K_K03).

Kontaktbartosz.dabrowski@ug.edu.pl